

FOCUS

Report

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ & ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
«ΕΛΛΑΔΑ 2.0» ΚΑΙ ΕΣΠΑ 2014-2020 / 2021-2027

ΕΝΑ

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

ΕΝΑ

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

FOCUS

Report

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ & ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
«ΕΛΛΑΔΑ 2.0» ΚΑΙ ΕΣΠΑ 2014-2020 / 2021-2027

Ιούλιος 2023

ΣΥΝΟΨΗ	3
1. ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ «ΕΛΛΑΔΑ 2.0»	5
1.1 Εισροές – Εκταμίευση Δόσεων Σχεδίου	5
1.2 Εκροές - Δαπάνες Σχεδίου	6
1.2.1 Μη Επιστρεπτές Ενισχύσεις (Επιχορηγήσεις)	6
1.2.2 Δάνεια	8
1.3 Εντάξεις Έργων – Φυσικό Αντικείμενο Σχεδίου	11
1.3.1 Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας.....	11
1.4 Αποτίμηση της πορείας υλοποίησης του «Ελλάδα 2.0»	13
2. ΣΧΕΔΙΟ REPOWEREU ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΔΑΝΕΙΑΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	16

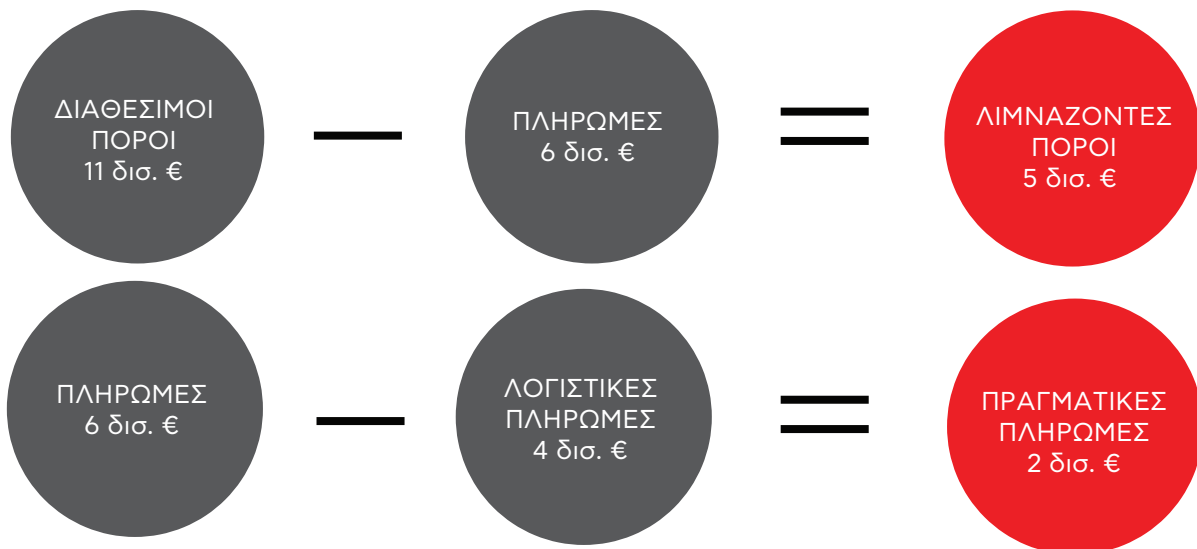
Σύνοψη

ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ
Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΙΚΟΝΑ - ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΑ

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΜΕΧΡΙ 30.06.2023

ΛΙΜΝΑΖΟΝΤΕΣ ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΧΡΙ 30.06.2023

- Το ύψος των πόρων που έχει στη διάθεσή της η χώρα και δεν έχουν ενεργοποιηθεί μέσω δράσεων και προγραμμάτων, δηλαδή οι λιμνάζοντες πόροι, παραμένει ιδιαίτερα υψηλό στα 5 δισ. ευρώ.

- Οι πληρωμές του Ταμείου μέχρι και 30.06.2023 υπολογίζονται σε 6 δισ. ευρώ, εκ των οποίων 4 δισ. ευρώ αφορούν λογιστικές πληρωμές (ενδιάμεσες τραπεζικές μεταφορές χρημάτων προς τους φορείς υλοποίησης) και μόλις 2 δισ. ευρώ αφορούν πραγματικές πληρωμές προς τελικούς δικαιούχους που εν τέλει αποτελούν και ρευστότητα για την πραγματική οικονομία.
- Με βάση τα παραπάνω, η λογιστική απορρόφηση των συνολικών πόρων του «Ελλάδα 2.0» είναι 20%, ενώ η πραγματική απορρόφηση υπολογίζεται σε μόλις 6%.

1. Πορεία Υλοποίησης Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0»

1.1 Εισροές – Εκταμίευση Δόσεων Σχεδίου

Οι εισροές¹ του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», που αφορούν στην εκταμίευση των χρημάτων που λαμβάνει η χώρα μας από την Ε.Ε., ανέρχονται μέχρι σήμερα στα 11,09 δισ. ευρώ, εκ των οποίων 5,75 δισ. ευρώ αφορούν στο σκέλος των μη επιστρεπτέων ενισχύσεων (επιχορηγήσεις) και 5,36 δισ. ευρώ στο σκέλος των δανείων.

Ειδικότερα, τον Αύγουστο του 2021 εκταμιεύτηκε από την Ε.Ε. η προκαταβολή συνολικού ύψους 3,96 δισ. ευρώ (επιχορηγήσεις 2,31 δισ. ευρώ και δάνεια 1,65 δισ. ευρώ), τον Απρίλιο του 2022, μετά την ολοκλήρωση των πρώτων δεκαπέντε (15) συμφωνημένων οροσήμων και στόχων, εκταμιεύτηκε η πρώτη δόση συνολικού ύψους 3,56 δισ. ευρώ (επιχορηγήσεις 1,72 δισ. ευρώ και δάνεια 1,84 δισ. ευρώ) και τον Ιανουάριο του 2023, μετά την εκπλήρωση των είκοσι οκτώ (28) συμφωνημένων οροσήμων και στόχων, εκταμιεύτηκε η δεύτερη δόση συνολικού ύψους 3,56 δισ. ευρώ (επιχορηγήσεις 1,72 δισ. ευρώ και δάνεια 1,84 δισ. ευρώ).

Το τρίτο αίτημα πληρωμής για την αποδέσμευση ύψους 1,72 δισ. ευρώ μη επιστρεπτέας ενίσχυσης υπεβλήθη τον Μάιο (16/05/2023), αφού ολοκληρώθηκαν τα τριάντα εννέα (39) ορόσημα και οι τρεις (3) στόχοι που είχε ως προαπαιτούμενα. Τα ορόσημα της τρίτης δόσης περιλάμβαναν, μεταξύ άλλων, την έναρξη 2ου και 3ου γύρου του προγράμματος «Εξοικονομώ» για ανακαινίσεις κατοικιών, την έναρξη του προγράμματος ηλεκτροκίνησης και ανάπτυξης υποδομών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων, την ανάθεση των πολεοδομικών σχεδίων και τη συμβασιοποίηση έργων ψηφιακού μετασχηματισμού της δημόσιας διοίκησης. Περιλάμβαναν, επίσης, μια σειρά μεταρρυθμίσεων όπως η θεσμοθέτηση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης με την αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων και ευθυνών μεταξύ της κεντρικής διοίκησης και των περιφερειακών και τοπικών αρχών, το νέο Πόθεν έσχες, το Εθνικό μητρώο διαδικασιών «Μίτος», το Εθνικό σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της διαφθοράς, ο δικαστικός χάρτης, η νομοθεσία για την απασχόληση στον πολιτιστικό τομέα και για τα βιομηχανικά πάρκα, η νομοθεσία για τη ρύθμιση των υδάτων και την σύσταση σχετικής ρυθμιστικής αρχής κ.ά.

¹ Οι εισροές του Σχεδίου ακολουθούν προσυμφωνημένο χρονοδιάγραμμα και πραγματοποιούνται σύμφωνα με την ολοκλήρωση συγκεκριμένων σχετικών οροσήμων και στόχων. Ως ορόσημα νοούνται τα ποιοτικά και ως στόχοι τα ποσοτικά μέτρα προόδου των μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων του Σχεδίου.

Ως προς το διαδικαστικό σκέλος της εκταμίευσης της τρίτης δόσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αξιολογήσει το αίτημα και στη συνέχεια θα αποστείλει προκαταρκτική αξιολόγηση στην Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή, η οποία με τη σειρά της θα εισηγηθεί στην Επιτροπή την εκταμίευση της δόσης. Με την εκταμίευση της τρίτης δόσης, η εισροές του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», θα φθάσουν τα 12,8 δισ. ευρώ.

Ο συνολικός προσυμφωνημένος προγραμματισμός εκταμίευσης των πόρων του «Ελλάδα 2.0» παρουσιάζεται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα, όπου σημειώνονται, με διαφορετικό χρωματισμό, οι εισροές μέχρι τώρα καθώς και το αίτημα της τρίτης δόσης.

Πίνακας 1: Εκταμίευση Δόσεων από Ε.Ε.

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ (εκατ. €)	ΔΑΝΕΙΑ (εκατ. €)
Προκαταβολή (13%)	2.310,61	1.654,58
Γ Τρίμηνο 2021	1.718,14	1.845,49
Γ Τρίμηνο 2021	1.718,14	1.845,49
Δ Τρίμηνο 2022	1.718,14	-
Β Τρίμηνο 2023	1.718,14	-
Δ Τρίμηνο 2023	1.718,14	1.845,49
Β Τρίμηνο 2024	1.718,14	-
Δ Τρίμηνο 2024	1.718,14	1.845,49
Β Τρίμηνο 2025	1.718,14	-
Δ Τρίμηνο 2025	1.718,14	1.845,49
Γ Τρίμηνο 2026 (Αύγουστος)	-	1.845,49
ΣΥΝΟΛΟ	17.773,90	12.727,54

1.2 Εκροές - Δαπάνες Σχεδίου

1.2.1 Μη Επιστρεπτές Ενισχύσεις (Επιχορηγήσεις)

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται η συνολική εκτέλεση δαπανών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) από 1/1/2023 έως 30/06/2023. Ειδικότερα, καταγράφονται αναλυτικά τα ποσά που εκταμιεύτηκαν για το αμιγώς εθνικό σκέλος του ΠΔΕ, για το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ και για το Σχέδιο «Ελλάδα 2.0».

Πίνακας 2: Εκτέλεση Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων από 1/1/2023 έως 30/06/2023

ΠΔΕ 2023	ΟΡΙΟ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ Π/Υ (εκατ.€)	ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟ ΟΡΙΟ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ Π/Υ (εκατ. €)	ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΩΣ 30/06/2023 (εκατ.€)	ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΑΡΧΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (%)	ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟΥ ΣΤΟΧΟΥ (%)
ΑΜΙΓΩΣ ΕΘΝΙΚΟ	1.500,00	1.623,58	792,77	52,85%	48,83%
ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ	3.661,85	3.661,85	354,24	9,67%	9,67%
ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟΥ	6.800,00	7.480,30	3.560,99	52,37%	47,60%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	11.961,85	12.765,73	4.708,00	39,36%	36,88%

Ο προϋπολογισμός δαπανών (Όριο Πιστώσεων Π/Υ) του «Ελλάδα 2.0» για το 2023 ανέρχεται σε 3,7 δισ. ευρώ. Οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιήθηκαν το πρώτο εξάμηνο του έτους, μέχρι και τις 30/06/2023, είναι μόλις 0,35 δισ. ευρώ, γεγονός που συνεπάγεται ότι το ποσοστό επίτευξης του ετήσιου στόχου ανέρχεται σε μόλις 9,67%. Τα ποσοστά επίτευξης ετήσιων στόχων του εθνικού και συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του ΠΔΕ το πρώτο εξάμηνο του 2023 υπολογίζονται σε 52,85% και 52,37%, αντίστοιχα, επί του αρχικού προϋπολογισμού και σε 48,83% και 47,60%, αντίστοιχα, επί του αναθεωρημένου προϋπολογισμού.

Από την έναρξη του Σχεδίου μέχρι και 30/06/2023 οι συνολικές δαπάνες του σκέλους των επιχορηγήσεων του «Ελλάδα 2.0» ανέρχονται σε 3,15 δισ. ευρώ (2021: 0,3 δισ ευρώ, 2022: 2,85 δισ. ευρώ). Ο πίνακας 3 παρουσιάζει αναλυτικά ανά τρίμηνο την εξέλιξη των δαπανών του σκέλους των επιχορηγήσεων του «Ελλάδα 2.0».

**Πίνακας 3: Εξέλιξη Δαπανών Σκέλους Επιχορηγήσεων
του «Ελλάδα 2.0» έως 30/06/2023**

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ (εκατ. €)
Γ Τρίμηνο 2021	86,54
Δ Τρίμηνο 2021	220,0
Α Τρίμηνο 2022	1,43
Β Τρίμηνο 2022	897,22
Γ Τρίμηνο 2022	350,87
Δ Τρίμηνο 2022	1.375,53
Α Τρίμηνο 2023	82,90
Β Τρίμηνο 2023	271,34
ΣΥΝΟΛΟ	3.503,98

Ωστόσο, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι, ένα μεγάλο ποσοστό των ανωτέρω δαπανών αντιστοιχεί σε λογιστικές δαπάνες (λογιστικές πληρωμές), δηλαδή σε μεταβιβάσεις πόρων από το Ταμείο προς δημόσιους φορείς και τράπεζες για την υλοποίηση των έργων, και όχι πληρωμές προς τους τελικούς δικαιούχους των δράσεων και έργων (πραγματικές πληρωμές). Η διάκριση αυτή είναι σημαντική καθώς οι λογιστικές πληρωμές, ως απλές ενδιάμεσες μεταφορές χρημάτων, δεν συμμετέχουν στον υπολογισμό του ΑΕΠ και δεν έχουν κάποια επίπτωση στην πραγματική οικονομία.

Στο πλαίσιο αυτό, αξιολογώντας των αναλυτικό πίνακα πληρωμών ανά έργο, οι λογιστικές πληρωμές, δηλαδή οι τραπεζικές μεταφορές χρημάτων προς τους φορείς υλοποίησης των έργων, εκτιμώνται περίπου σε 2 δισ. ευρώ, ενώ οι συνολικές πραγματικές δαπάνες, επομένως οι πραγματικές πληρωμές προς επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα, που αποτελούν ρευστότητα για την πραγματική οικονομία μέχρι και 30/06/2023 εκτιμώνται σε περίπου 1,5 δισ. ευρώ.

**Πίνακας 4: Λογιστικές και Πραγματικές Δαπάνες Σκέλους
Επιχορηγήσεων του «Ελλάδα 2.0» έως 30/06/2023**

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (εκατ. €)	ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ (ΠΑΡΚΑΡΙΣΜΑ ΧΡΗΜΑΤΩΝ) (εκατ. €)	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (εκατ. €)
3.504	2.022	1.482

1.2.2 Δάνεια

Οι συνολικοί πόροι του σκέλους των Δανείων του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» ανέρχονται σε 12,7 δισ. ευρώ, ενώ, όπως αναφέρθηκε, οι διαθέσιμοι πόροι μέχρι και σήμερα, μετά την εκταμίευση της προκαταβολής, της πρώτης και της δεύτερης δόσης, είναι 5,3 δισ. ευρώ.

Για τη διοχέτευση των διαθέσιμων δανειακών πόρων στην πραγματική οικονομία έχουν υπογραφεί συμβάσεις συνεργασίας με εννέα τραπεζικά ιδρύματα (Εθνική Τράπεζα, Τράπεζα Πειραιώς, Alpha Bank, Eurobank, Optima Bank, Παγκρήτια Τράπεζα, Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης) συνολικού ποσού 4,2 δισ. ευρώ, ήτοι έχει συμβασιοποιηθεί με τα τραπεζικά ιδρύματα το 79% των διαθέσιμων δανειακών πόρων του Σχεδίου.

Πίνακας 5: Συνεργαζόμενες Τράπεζες με το «Ελλάδα 2.0»

ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΟΣΑ (σε €)
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	1.000.000.000
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	700.000.000
EUROBANK Α.Ε.	700.000.000
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	700.000.000
ΟΡΤΙΜΑ BANK Α.Ε.	100.000.000
ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	70.000.000
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	150.000.000
EUROPEAN BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT (EBRD)	237.000.000
EUROPEAN INVESTMENT BANK (EIB)	500.000.000
ΣΥΝΟΛΟ	4.157.000.000

Από την έναρξη του Σχεδίου μέχρι και το πρώτο εξάμηνο του 2023 (στοιχεία 31/05/2023), είχαν κατατεθεί προς έγκριση στα τραπεζικά ιδρύματα 425 επενδυτικά σχέδια συνολικού προϋπολογισμού 15,7 δισ. ευρώ, εκ των οποίων 6,4 δισ. ευρώ είναι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, 3,8 δισ. ευρώ είναι ίδια κεφάλαια των επενδυτών και 5,5 δισ. ευρώ κεφάλαια των τραπεζών. Από το σύνολο των επενδυτικών σχεδίων, συμβασιοποιήθηκαν τα 178, που αντιστοιχεί στο 42% των κατατεθειμένων επενδυτικών σχεδίων, συνολικού προϋπολογισμού 6,8 δισ. ευρώ. Οι πόροι του «Ελλάδα 2.0» που αντιστοιχούν σε αυτές τις 178 δανειακές συμβάσεις ανέρχονται σε 2,7 δισ. ευρώ, τα δανειακά κεφάλαια των τραπεζών 2,4 δισ. ευρώ και τα ίδια κεφάλαια

των επενδυτών 1,7 δισ. ευρώ, ενώ το μεσοσταθμικό επιτόκιο είναι 2% και η μέση διάρκεια αποπληρωμής των δανείων 13 έτη. Από τα 2,7 δισ. ευρώ των δανειακών κεφαλαίων του «Ελλάδα 2.0» που έχουν συμβασιοποιηθεί έχουν εκταμιευτεί προς τις επιχειρήσεις, μέχρι και την 30/05/2023, μόλις τα 398,2 εκατ. ευρώ. Συνεπώς, το συνολικό ποσό που έχουν λάβει οι επιχειρήσεις από τους πόρους του «Ελλάδα 2.0» αντιστοιχεί σε ένα πραγματικό ποσοστό απορρόφησης της τάξης του 3,1% επί των συνολικών δανειακών πόρων και 7,4% επί των διαθέσιμων δανειακών πόρων.

**Πίνακας 6: Εξέλιξη Δαπανών Σκέλους Δανείων
του «Ελλάδα 2.0» έως 31/05/2023**

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΑΝΕΙΩΝ (εκατ. €)
Γ Τρίμηνο 2021	0
Δ Τρίμηνο 2021	0
Α Τρίμηνο 2022	0
Β Τρίμηνο 2022	0
Γ Τρίμηνο 2022	10,17
Δ Τρίμηνο 2022	108,36
Α Τρίμηνο 2023	171,83
Απρίλιος – Μάϊος 2023	107,82
ΣΥΝΟΛΟ	398,18

Αξιοσημείωτο είναι ότι το μέσο αιτούμενο ποσό δανείου ανά επενδυτικό σχέδιο είναι 29 εκατ. ευρώ, το οποίο είναι αρκετά υψηλό, και μάλλον απαγορευτικό, για τις πολύ μικρές, μικρές και τις περισσότερες μεσαίες ελληνικές επιχειρήσεις, γεγονός που υποδεικνύει ότι η διαχείριση των δανειακών πόρων του «Ελλάδα 2.0» έχει ως βασική στρατηγική επιλογή την ενίσχυση κυρίως των μεγάλων επιχειρήσεων και των επιχειρηματικών ομίλων.

Συνοψίζοντας, οι συνεργαζόμενες τράπεζες έχουν στη διάθεση τους, βάσει των συμβάσεων που έχουν υπογράψει με το Ταμείο, συνολικά 4,2 δισ. ευρώ. Από αυτό το ποσό έχει συμβασιοποιηθεί, μέχρι και την 30/05/2023, περίπου 2,7 δισ. ευρώ, ενώ έχει εκταμιευτεί προς τις επιχειρήσεις μόλις 398,2 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 7: Λογιστικές και Πραγματικές Δαπάνες Σκέλους Δανείων του «Ελλάδα 2.0» έως 31/05/2023

ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΝΕΙΑΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εκατ. €)	ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΧΡΗΜΑΤΑ (ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ) (εκατ. €)	ΑΝΑΛΗΨΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ) (εκατ. €)
2.700	2.301,8	2.301,8

1.3 Εντάξεις Έργων – Φυσικό Αντικείμενο Σχεδίου

Από την έναρξη του Σχεδίου μέχρι 30/06/2023, έχουν ενταχθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 681 έργα συνολικού προϋπολογισμού 27,9 δις. ευρώ. Ο παρακάτω πίνακας αποτυπώνει αναλυτικά τον αριθμό, τον προϋπολογισμό και τις δαπάνες των ενταγμένων έργων ανά πυλώνα και άξονα του «Ελλάδα 2.0».

Πίνακας 8: Αριθμός, Προϋπολογισμός και Δαπάνες Ενταγμένων Έργων ανά Πυλώνα έως 30/06/2023

ΠΥΛΩΝΕΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ (σε εκατ. €)	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΟΥ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ (σε εκατ. €)	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΕΡΓΩΝ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (σε εκατ. €)	ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΩΣ 30/06/2023 (σε εκατ. €)
1. Πράσινη Μετάβαση	6.194	11.604	94	6.777	1.372
2. Ψηφιακή Μετάβαση	2.177	2.337	69	2.411	434
3. Απασχόληση, Δεξιότητες, Κοινωνική Συνοχή	5.184	5.268	162	5.246	995
4. Ιδιωτικές επενδύσεις και μετασχηματισμός της οικονομίας	4.840	8.739	356	5.781	702
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	18.395	27.948	681	20.215	3.503

1.3.1 Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

Με αφορμή την πρόσφατη εμφάνιση πολλών, μεγάλων και ανεξέλεγκτων πυρκαγιών με καταστροφικά, για το φυσικό περιβάλλον της χώρας, αποτελέσματα αλλά και τη σχετική δημόσια συζήτηση για την πρόληψη, την ετοιμότητα και τη διαχειριστική επάρκεια και οργάνωση των αρμόδιων υπηρεσιών, παρουσιάζουμε αναλυτικά την πορεία υλοποίησης των σχετικών έργων που χρηματοδοτούνται από το Ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0».

Συγκεκριμένα, στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται αναλυτικά τα ενταγμένα στο «Ελλάδα 2.0» έργα του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, το οποίο, σημειώνεται, συστάθηκε τον Σεπτέμβριο του 2021, μετά, δηλαδή, από την καταστροφική πυρκαγιά στην Βόρεια Εύβοια, με αρμοδιότητα τη διαχείριση των φυσικών καταστροφών και κρίσεων καθώς και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Πίνακας 9: Προϋπολογισμός και Δαπάνες Ενταγμένων Έργων Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας έως 30/06/2023

ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΥΠΟΕΡΓΑ	ΗΜ/ΝΙΑ ΕΝΤΑΞΗΣ	ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΣ (σε εκατ. €)	ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΩΣ 30/06/2023 (σε εκατ. €)
Υποέργο 1: Έργο Κατασκευής 6 κτιρίων (στο πλαίσιο κατασκευής 13 περιφερειακών κέντρων πολιτικής προστασίας)	15/12/2021	10,87	-
Υποέργο 2: Έργο Κατασκευής 7 κτιρίων (στο πλαίσιο κατασκευής 13 περιφερειακών κέντρων πολιτικής προστασίας)	15/12/2021	12,69	-
Τεχνική βοήθεια των δράσεων του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας	21/12/2021	0,06	0,04
Υποέργο 3: Εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων και εξοπλισμός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Πολιτικής Προστασίας και του Πυροσβεστικού Σώματος (Ακαδημία Πολιτικής Προστασίας Α.Π.Ο.Π.)	03/02/2022	2,83	-
Υποέργο 1: Σύστημα διαχείρισης στόλου (GPS) οχημάτων Πυροσβεστικού Σώματος και οχημάτων Πολιτικής Προστασίας Περιφερειών και Δήμων	19/05/2022	3,72	-
Οριζόντια τεχνική βοήθεια για δράσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας	23/05/2022	7,47	0,93
Υποέργο 3: Προμήθεια πτυσσόμενων μεταφερόμενων γεφυρών για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών	02/08/2022	15,50	-

Υποέργο 5: Κινητά κέντρα διοίκησης και επιτόπιου ελέγχου στις 13 περιφέρειες Σώμα.	20/09/2022	8,68	-
Αγορά μηχανών πυρόσβεσης και άλλων οχημάτων απόκρισης για το Πυροσβεστικό Σώμα.	29/11/2022	80,58	-
Αγορά έντεκα (11) αμφίβιων πυροσβεστικών αεροσκαφών για τα νησιωτικά συμπλέγματα	13/12/2022	35,00	0,04
Υποέργο 7: Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός δύο (2) Super Puma	20/01/2023	3,00	-
Εφαρμογή μιας προσέγγισης με βάση τον κίνδυνο στις επιθεωρήσεις πυρασφάλειας και εξέταση του ενδεχόμενου να συμπεριληφθεί η τεχνογνωσία του ιδιωτικού τομέα στην πυρασφάλεια για την άμβλυση των πιέσεων στο Πυροσβεστικό Τμήμα	27/01/2023	0,14	-
Υποέργο 4: Εναέριο κέντρο επιτήρησης, ελέγχου και διαχείρισης επιχειρήσεων	21/03/2023	7,00	-
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		187,54	0,94

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πίνακα, τα ενταγμένα έργα του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας έχουν συνολικό προϋπολογισμό 187,5 εκατ. ευρώ. Οι πληρωμές που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι και 30/06/2023, είναι μόλις 938 χιλ. ευρώ (937 χιλ. ευρώ το 2022 και 980 ευρώ το 2023) και αφορούν, μάλιστα, τα δύο έργα τεχνικής βοήθειας (συμβουλευτικής υποστήριξης) του Υπουργείου. Για τα έργα ουσιαστικής πυροπροστασίας (προμήθεια εξοπλισμού, οχημάτων, αεροσκαφών, ψηφιακών συστημάτων διαχείρισης, κτλ.) δεν έχουν γίνει ακόμα πληρωμές.

1.4 Αποτίμηση της πορείας υλοποίησης του «Ελλάδα 2.0»

Η πορεία της απορρόφησης των πόρων του Ταμείου συνεχίζει να προκαλεί προβληματισμό, καθώς, ενώ έχουν εισρεύσει στη χώρα συνολικοί πόροι ύψους 11,1 δισ. ευρώ, οι συνολικές μέχρι τώρα δαπάνες υπολογίζονται σε μόλις 6,2 δισ. ευρώ, εκ των οποίων τα 2,7 δισ. ευρώ αφορούν στο δανειακό σκέλος και τα 3,5 δισ. ευρώ στο σκέλος των επιχορηγήσεων. Ως εκ τούτου, το ύψος των πόρων που λιμνάζουν, δηλαδή το ύψος των πόρων που έχει στη διάθεσή της η χώρα και δεν έχουν ενεργοποιηθεί μέσω δράσεων και προγραμμάτων, παραμένει ιδιαίτερα υψηλό στα 4,9 δισ. ευρώ.

**Διάγραμμα 1:
Λιμνάζοντες Πόροι μέχρι 30/06/2023**

Κρίσιμο είναι ότι τα 6,2 δισ. ευρώ των πληρωμών περιλαμβάνουν και (ενδιάμεσες) μεταφορές μεταξύ λογαριασμών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης στην Τράπεζα της Ελλάδας και όχι πληρωμές προς τους τελικούς δικαιούχους των δράσεων και έργων που εν τέλει αποτελούν ρευστότητα για την πραγματική οικονομία και συνεισφορά στο ΑΕΠ. Τα 6,2 δισ. ευρώ αφορούν, δηλαδή, λογιστικές πληρωμές. Οι πληρωμές προς τελικούς δικαιούχους (πραγματικές πληρωμές), είναι σημαντικά χαμηλότερες.

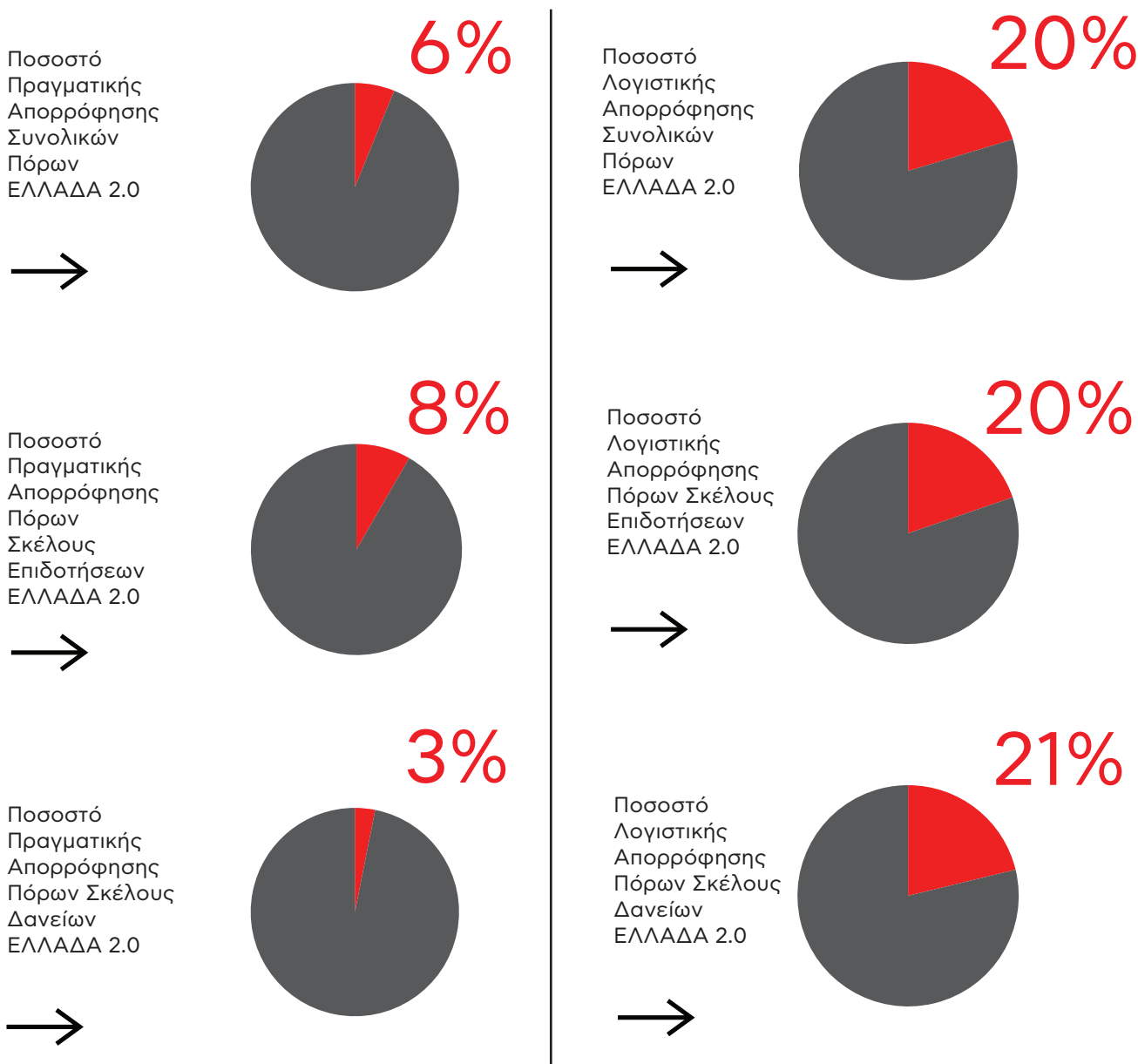
Ειδικότερα, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, από τα 2,7 δισ. ευρώ των δανειακών κεφαλαίων του «Ελλάδα 2.0» που έχουν συμβασιοποιηθεί με τις συνεργαζόμενες τράπεζες έχουν εκταμιευτεί προς τις επιχειρήσεις, μέχρι και την 30/05/2023, μόλις τα 398,2 εκατ. ευρώ. Συνεπώς, ενώ το ποσοστό της λογιστικής απορρόφησης των συνολικών δανειακών πόρων είναι 21%, το συνολικό ποσό που έχουν λάβει οι επιχειρήσεις από τους πόρους του «Ελλάδα 2.0» αντιστοιχεί σε ένα πραγματικό ποσοστό απορρόφησης της τάξης του 3%. Αντίστοιχα, Από τα 3,5 δισ. ευρώ των δαπανών του σκέλους των επιδοτήσεων υπολογίζεται ότι μόλις το 1,5 δισ. ευρώ αποτελούν πραγματική ρευστότητα στην οικονομία. Επομένως ενώ η λογιστική απορρόφηση του «Ελλάδα 2.0» είναι 20%, η πραγματική απορρόφηση ως προς τους συνολικούς πόρους του σκέλους των επιδοτήσεων υπολογίζεται σε περίπου 8%.

**Διάγραμμα 2:
Πραγματικές Πληρωμές μέχρι 30/06/2023**

Στο σύνολο των πόρων του «Ελλάδα 2.0», επιδοτήσεις και δάνεια, οι λογιστικές δαπάνες ανέρχονται σε 4,3 δισ. ευρώ ενώ οι πραγματικές δαπάνες μόλις 1,9 δισ. ευρώ, τούτέστιν η (λογιστική) απορρόφηση είναι 20% και η πραγματική απορρόφηση υπολογίζεται σε περίπου 6%. Οι επιδόσεις αυτές δεν μπορούν παρά να προκαλούν προβληματισμό για την δυνατότητα απορρόφησης και αξιοποίηση των πόρων που έχει στη διάθεση της η χώρα, ειδικά εάν αναλογιστεί κανείς ότι πλέον βρισκόμαστε στα μέσα του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης του Σχεδίου.

Διάγραμμα 3: Πραγματική και Λογιστική Απορρόφηση Συνολικών Πόρων (Επιδοτήσεων και Δανείων) μέχρι 30/06/2023

Κλείνοντας σημειώνεται επιπλέον ότι με βάση την ανάλυση των δανειακών συμβάσεων που έχουν συναφθεί στο πλαίσιο του «Ελλάδα 2.0» φαίνεται ότι η διαχείριση των δανειακών πόρων του προγράμματος έχει ως βασική στρατηγική επιλογή την ενίσχυση των επιχειρηματικών ομίλων και των μεγάλων επιχειρήσεων.

2. Σχέδιο REPowerEU και Πρόσθετοι Δανειακοί Πόροι

Όπως είχε αναλυθεί διεξοδικά σε παλαιότερη μελέτη του ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΝΑ (βλ. μελέτη Παρατηρητηρίου Ταμείου Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» & ΕΣΠΑ 2021 – 2027, Ιούνιος 2022) η Επιτροπή δημοσίευσε, τον Μάιο του 2022, το σχέδιο REPowerEU, το οποίο αφορά κοινές ευρωπαϊκές δράσεις για: α) τη διαφοροποίηση των πηγών εφοδιασμού φυσικού αερίου και την ταχεία μείωση της εξάρτησης από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα, β) την επιτάχυνση της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας και γ) την εξοικονόμηση ενέργειας και την επίτευξη ενός πιο ανθεκτικού ενεργειακού συστήματος και μιας πραγματικής ενεργειακής ένωσης.

Για την υλοποίηση του σχεδίου REPowerEU και την επίτευξη των στόχων του, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για τροποποίηση του RRF ώστε να κινητοποιηθούν το συντομότερο δυνατόν οι διαθέσιμοι πόροι και να υλοποιηθούν επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν την ενεργειακή ανθεκτικότητα της ΕΕ.

Στο πλαίσιο αυτό η Ελλάδα υπέβαλε αίτημα τον Μάρτιο (30.03.2023) στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για τη διεκδίκηση επιπλέον δανειακών πόρων από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ύψους 5 δισ. ευρώ. Οι πρόσθετοι αυτοί πόροι πρόκειται να αξιοποιηθούν, πρωτίστως, για τη χρηματοδότηση ενεργειακών, ιδιωτικών επενδύσεων, μέσω δανείων και κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών, οι οποίες θα αφορούν σε έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ), έργα ενεργειακής απόδοσης, προώθηση καθαρών μεταφορών, έργα πρόσβασης σε καθαρή ενέργεια και σε συστήματα αποθήκευσης ενέργειας μπαταριών.

Εάν εγκριθεί το εν λόγω αίτημα το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» θα έχει εγκεκριμένους ευρωπαϊκούς πόρους συνολικού ύψους 35,5 δισ. ευρώ, από 30,5 δισ. ευρώ που είναι σήμερα, εκ των οποίων τα 17,7 δισ. ευρώ θα αφορούν σε δάνεια και τα υπόλοιπα 17,8 δισ. ευρώ σε επιδοτήσεις.

FOCUS

Report

ENA
Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

ENA Ινστιτούτο
Εναλλακτικών Πολιτικών
Ζαλοκώστα 8, 106 71 Αθήνα,
+30 210 364 7912

info@enainstitute.org
www.enainstitute.org